

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

AGENCJA
RYNKU ROLNEGO

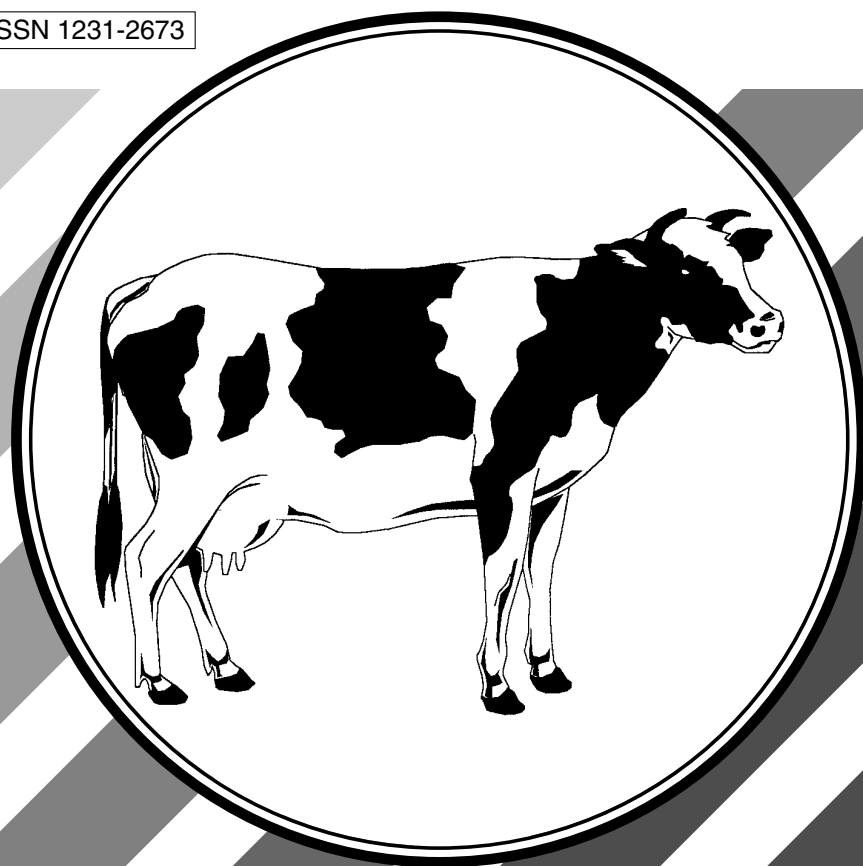
MINISTERSTWO ROLNICTWA i ROZWOJU WSI

NR
30

RYNEK MLEKA

stan i perspektywy

ISSN 1231-2673

**ANALIZY
RYNKOWE**

KWIECIEŃ 2006

Spis treści

REASUMPCJA

- I. Uwarunkowania makroekonomiczne
  - II. Regulacje rynku mleka we Wspólnocie – *J. Seremak-Bulge*
  - III. Produkcja mleka – *J. Seremak-Bulge*
  - IV. Przetwórstwo mleka – *Z. Smoleński, T. Zdziarska*
  - V. Spożycie mleka i jego przetworów – *K. Świetlik*
  - VI. Handel zagraniczny mlekiem i jego przetworami – *P. Szajner, Z. Smoleński*
  - VII. Interwencja na rynku mleka – *J. Sych-Winiarek*
  - VIII. Ceny – *J. Seremak-Bulge, P. Szajner, K. Świetlik*
- Aneks

**Przy publikowaniu fragmentów analizy oraz informacji i danych liczbowych
prosimy o podanie źródła.**

Analizę przygotowano w Zakładzie Badań Rynkowych IERiGŻ-PIB
Świętokrzyska 20, 00-950 Warszawa
Kierownik Zakładu – prof. dr hab. Jan Małkowski, tel.: (0·prefiks·22) 827-36-64

AUTORZY:

prof. dr hab. Zygmunt Smoleński

• IERiGŻ-PIB • Warszawa
Tel.: (0·prefiks·22) 826-75-53

doc. dr hab. Jadwiga Seremak-Bulge

• IERiGŻ-PIB • Warszawa
Tel.: (0·prefiks·22) 50-54-666

dr Krystyna Świetlik

• IERiGŻ-PIB • Warszawa
Tel.: (0·prefiks·22) 50-54-707

mgr inż. Piotr Szajner

• IERiGŻ-PIB • Warszawa
Tel.: (0·prefiks·22) 50-54-719

mgr inż. Teresa Zdziarska

• IERiGŻ-PIB • Warszawa
Tel.: (0·prefiks·22) 50-54-440

mgr Joanna Sych-Winiarek

• ARR • Warszawa
Tel.: (0·prefiks·22) 661-78-75

Analizę zrecenzowała i zatwierdziła w dniu 4.04.2006 r. Rada Rolniczych Analiz Ekonomicznych w składzie:
Zdzisław Adamczyk, Tadeusz Chrościcki, Jan Małkowski, Bożena Nowicka, Roman Urban (wiceprzewodniczący),
Zdzisława Wiśniowska-Antonik, Maria Zwolińska (przewodnicząca).
Kolejna analiza wydana będzie w październiku 2006 r.

REASUMPCJA

W 2005 r. produkcja mleka wyniosła 11576 mln l i była o 0,8% większa niż w roku poprzednim. Wydajność mleczna krów zwiększyła się zaledwie o 65 l, do 4147 l. O 10%, tj. do 8584 mln l (8,83 mln t) wzrosły dostawy mleka do przemysłu mleczarskiego. Przekroczono kwotę hurtowej sprzedaży mleka, jednocześnie nie wykorzystując kwoty sprzedaży bezpośredniej. W związku z tym mleczarnie od kilku miesięcy potrącają zaliczki, z wypłat za dostarczone mleko, na pokrycie nieuchronnych opłat karnych.

Mimo intensywnej modernizacji mleczarni i relatywnie wysokich cen skupu mleka, w ciągu trzech kwartałów ub. r. osiągnięto dodatnie wyniki finansowe, głównie dzięki dostosowywaniu struktury produkcji do zmieniających się preferencji na rynku krajowym i wspólnotowym. Dostęp do Wspólnego Rynku przyspieszył procesy innowacyjne, dostosowujące polskie mleczarstwo do standardów zachodnioeuropejskich. Zmniejszenie bezpośredniej sprzedaży mleka i jego prostych przetworów przez rolników spowodowało wzrost udziału przemysłu w dostawach krajowych z 82% w 2004 r. do 88% w 2005 r. Równocześnie stopniowo upowszechnia się wśród ludno-

ści wiejskiej nabywanie mleka i jego przetworów nie tylko od rolników – sąsiadów, ale również w sklepach spożywczych. Dzięki temu zahamowana została spadkowa tendencja spożycia mleka przez ludność wiejską.

Również w skali całego kraju zahamowana została spadkowa tendencja spożycia mleka i jego przetworów, z wyjątkiem masła, do czego przyczyniła się poprawa sytuacji dochodowej ludności. Ograniczenie spożycia masła zostało zrekompensowane przez wzrost konsumpcji tłuszczów roślinnych.

Na rynku międzynarodowym utrzymała się dobra koniunktura i relatywnie wysokie ceny wyrobów mleczarskich. Wartość eksportu wzrosła o 50% do ok. 924 mln EUR, głównie na obszar Wspólnego Rynku. Eksport do krajów trzecich wspierały subwencje wypłacane przez Agencję Rynku Rolnego. Około 3/4 wartości eksportowanych towarów mleczarskich skierowano na obszar Wspólnoty, z tego 60% ulokowano w „starych” krajach członkowskich. Eksportowano głównie sery, twarogi, masło i jogurty oraz mleko do dalszego przerobu. Poza tym istotny udział

w eksporcie stanowiła kazeina, reeksportowana do krajów trzecich. Wartość importu wzrosła o 38%. Po stronie importu przeważała kazeina i jej pochodne oraz mleko płynne i w proszku a także śmietana, czyli produkty do dalszego przerobu. Dodatnie saldo wymiany międzynarodowej zwiększyło się w 2005 r. do 769,3 mln EUR.

Agencja Rynku Rolnego, jako organ nadzorujący funkcjonowanie krajowego rynku mleka, obok systemu kwotowania produkcji towarowej mleka, realizowała także działania interwencyjne. Do najważniejszych należało:

- wspieranie eksportu wyrobów mleczarskich – ARR udzieliła refundacji do wywozu ok. 68 tys. t produktów mleczarskich,
- dopłaty do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych – w roku szkolnym 2004/05 udzielono dopłat dla ok. 663 tys. uczniów w ok. 4330 placówkach oświatowych.

Wobec mniejszego zainteresowania pozostałymi instrumentami, działania interwencyjne były realizowane w ograniczonym zakresie.

SUMMARY

In 2005 milk production in Poland was 0,8% up on 2004 and totalled 11576 million litres. Milk efficiency per cow increased by slight 65 litres to 4147 litres. Raw milk deliveries to dairy plants increased by 10% to 8584 million litres or 8,83 million tons. The wholesale quota has been exceeded. At the same time the quota for direct sales has not been utilised. Therefore since several months the dairy plants have imposed charges on milk producers in order to cover inevitable penalties for overshooting milk quota.

Despite intensive modernisation of the dairy plants and relatively high raw milk procurement prices over the first 3 quarters of 2005 the dairy processors achieved positive financial results. It was mainly due to adjustments of the output structure towards changing preferences on the domestic as well as on the Community market. The accession to the Common market had led to an acceleration of innovative processes adjusting the Polish market the EU standards. Decline in direct deliveries and its primary products straight from

the farmers resulted in an increase of the share of dairy industry in domestic supply from 82% in 2004 to 88% in 2005. At the same time it becomes more and more popular among rural people to buy milk not only from milk farms but also from the retail network. In effect a downward tendency in milk consumption in rural areas has been hampered.

The downward tendency has been hampered also in the whole country, with exception of butter, which was mainly due to growing incomes. The reduction in butter consumption was offset with rising consumption of vegetable fats.

Due to high prices of dairy products the situation on the world market reminded favourable for Polish dairy sector. The value of Polish dairy exports in 2005 increased by 50% to about 924 million EUR. Bulk of the increase was channelled to the EU market. Dairy export to the third countries was supported with export refunds paid by the Agricultural Market Agency (AMA). About 1/3 of the total dairy export value was sold on the EU

market, of which 60% in the EU-15, where hard cheese, cottage cheese, butter processing milk were traded. Other important products but re-exported to third countries was casein. The value of Polish dairy imports increased by 38%. The imports were dominated with casein and its derivatives, liquid and powdered milk and cream all for further processing. The surplus of foreign trade in 2005 increased to EUR 769,3 million.

The AMA, acting as managing and supervising agency over the domestic milk market in spite of milk quotas conducted also other intervention activities. The most important of them are as follows:

- export refunds for dairy products
  - the AMA paid refunds to ca 68 thousand tons of dairy products;
- subsidies for milk consumption in schools, in 2004/05 school year it covered 663 thousand of pupils at about 4330 schools.

Having minor interest in other measures the AMA conducted remaining intervention activities in a very limited scope.

W serii Analizy Rynkowe w najbliższym czasie ukazać się:

1. Rynek ryb (5) • kwiecień 2006,
2. Rynek ziemniaka (29) • maj 2006,
3. Rynek drobiu i jaj (29) • maj 2006,
4. Rynek mięsa (30) • maj 2006,
5. Rynek cukru (29) • czerwiec 2006,
6. Rynek zbóż (30) • czerwiec 2006,
7. Rynek rzepaku (29) • czerwiec 2006,
8. Rynek owoców i warzyw (28) • czerwiec 2006,
9. Rynek środków produkcji i usług dla rolnictwa (30) • wrzesień 2006,
10. Rynek pasz (20) • październik 2006,
11. Rynek mleka (31) • październik 2006,
12. Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi (24) • grudzień 2006,
13. Popyt na żywność (7) • grudzień 2006,
14. Rynek ziemi rolniczej (9) • grudzień 2006.

Prenumerata Analizy (2 zeszyty) w 2006 roku wynosi 40 zł.
Zamówienia z podaniem tytułu i ilości egzemplarzy prosimy kierować do Działu Wydawnictw
Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego,
ul. Świętokrzyska 20, skr. poczt. 984, 00-950 Warszawa. Tel.: (0-prefiks-22) 50-54-685, faks: 827-19-60
e-mail: dw@ierigz.waw.pl <http://www.ierigz.waw.pl>
